

Изҳорул ҳақ: Муҳаммад Раҳматуллоҳ ва Пандер роҳиб ўртасида баҳс

15:30 / 30.10.2021 3787

1818 йилда Ҳинд диёрида Муҳаммад Раҳматуллоҳ ибнул Халил дунёга келди. Инглизлар Ҳинд диёрини эгаллашгач қўзғолонларнинг олдини олиш учун бу диёрдан исломни йўқотмоқчи бўлишди. Чунки ҳиндуларга хилоф ўлароқ фақатгина мусулмонларгина хорликка сабр қила олмас эдилар.

Инглизлар Ҳинд диёрини насронийлаштириш учун бир қанча роҳибларни жалб қилди. Уларга Пандер исмли роҳиб бош эди. У ўзининг чуқур билими ва сўзга усталиги билан ажралиб турар эди.

Пандер ўзининг ҳамтовоқлари билан мусулмонларни динидан чиқаришни бошлади. У мусулмонлар ўртасида ҳар-хил шубҳалар ташлар, исломни айблар, мусулмонлар эса унга қарши чиқишга ожиз эдилар.

Шу пайтда Муҳаммад Раҳматуллоҳ исломнинг ҳимоясига отланди. У Пандерни халқнинг кўз ўнгида мунозарага таклиф қилди.

Ҳинд диёри пойтахти бўлмиш Деҳлида ўн минглаб ҳиндулар ва мусулмонлар мунозарани томоша қилиш учун жамланишди. Пандер ниҳоятда шод эди. Чунки ўн минглаб ҳиндулар ва мусулмонларни насронийлаштириш имконияти пайдо бўлган эди. Аммо иш тескари бўлди.

Роҳиб гапни исломни айблаш ва Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга таъна қилиш билан бошлади. У гапини тугатгач шайх Муҳаммад Раҳматуллоҳ унинг ботил тухматларни бирма-бир рад қила бошлади. У гапининг охирида «муқаддас китоб»дан Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг башоратлари берилган жойларини бир неча соат мобайнида тутилмасдан бирма-бир келтирди.

Атрофни ўн минглаб кишилар айтган такбир садолари қоплади. Юзлаб ҳиндулар исломга кирганларини эълон қилишди. Пандер мағлуб бўлди. Бу мунозаранинг хабари бутун дунёга тарқалди.

Шундан сўнг шайх Муҳаммад Раҳматуллоҳ Маккага ҳижрат қилди. Чунки инглизлар уни тутиб келган кишига жудда катта пул ваъда қилишди. Маккадаги мусулмонлар уни ниҳоятда хурсандлик билан кутиб олишди. Уни икром қилишди.

Сўнгра Усманий халифа Абдулазизхон у билан учрашув ташкил қилди. Ундан мунозарани ўзи эшитишни хоҳлади. Эшитгач халифа ниҳоятда хурсанд бўлди ва бу мунозарани китоб ҳолида чоп қилишни таклиф қилди ҳамда нафақасини ўз гарданига олди.

Шайх Муҳаммад Раҳматуллоҳ бу мунозарани китоб ҳолига келтириб уни «Изҳорул ҳақ» дея номлади.

Бир ярим аср ўтиб бу китоб Аҳмад Дийдотнинг қўлига тушди. Ана шу китоб сабаб бўлиб бутун дунё насронийлари Аҳмад Дийдотнинг номини эшитишса тиззалари титрайдиган бўлишди.

Шайх Аҳмад Дийдотнинг сабабидан юз минглаб инсонлар исломга кирган, қанча-қанча роҳиблар мусулмон бўлган!

Иккала шайхни ҳам Роббим Ўз раҳматига ноил қилсин!

Абдулқодир Полвонов